

W tym numerze

MAGAZYN- KRZYŻOWA

Od redakcji.....2

„Obraz – muzyka – film. Poznać historię przez sztukę” – opis projektu.....3

Maxim Serebrennikov/Tatiana Shabalina: Johann Sebastian Bach i jego czasy: Spojrzenie z perspektywy XXI wieku4

Sylwia Siedlecka: Zakazane filmy – zakazane tematy. Kino środkowoeuropejskie 1945-1989.....10

Głosy uczestników.....12

Akademia Letnia 2011.....17

nr 4

czerwiec 2011

Od redakcji

Szanowni Państwo,

Zbliża się okres wakacyjny, czas urlopów, wyjazdów i odpoczynku od szkoły, studiów i pracy. U nas w Ośrodku bynajmniej nie jest to spokojny okres, wręcz przeciwnie – bardzo intensywny. Co roku właśnie latem odbywają się warsztaty pantomimy, warsztaty taneczne, artystyczne, lekcje mistrzowskie i szereg innych projektów.

W ubiegłym roku zorganizowaliśmy I Międzynarodową Akademię Letnią dla studentów i doktorantów z Europy. W ciągu 10 dni uczestnicy z Polski, Niemiec, Ukrainy, Rosji i Bułgarii pracowali w trzech na pierwszy rzut oka bardzo odmiennych grupach tematycznych – kino środkowoeuropejskie, Johann Sebastian Bach i jego czasy oraz obrazy pogranicza. Wspólnym mianownikiem dla warsztatów było przekazywanie/poznanie historii poprzez sztukę. Raport z warsztatów możecie Państwo przeczytać w tym wydaniu Magazynu-Krzyżowa.

Także w tym roku w Krzyżowej odbywa się szkoła letnia, tym razem poświęcona tematyce Trójkąta Weimarskiego. Pragniemy z jednej strony przyjrzeć się idei i historii Trójkąta Weimarskiego, który w tym roku obchodzi 20 rocznicę powstania, z drugiej strony zastanowić się nad szerszą formułą współpracy w Europie np. w ramach Partnerstwa Wschodniego.

Tegoroczna Akademia Letnia organizowana jest przez Centrum im. Willy'ego Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego we współpracy z Centre interdisciplinaire d'études et de recherches sur l'Allemagne, CIERA (Paryż) i Ludwig-Maximilians-Universität (Monachim). W tym numerze Magazynu prezentujemy Państwu jedynie exposé i program ramowy projektu. Wyniki tegorocznej akademii będą dostępne na stronach organizatorów w październiku.

Zapraszamy do lektury.

Elżbieta Opitowska

„Obraz-muzyka-film. Poznać historię przez sztukę” – opis projektu

Pierwsza Międzynarodowa Akademia Letnia w Krzyżowej, autorski projekt Krzyżowa-Fellows Instytutu George'a Bella przebiegała na dwóch płaszczyznach. Pierwszą, bardziej specjalistyczną, stanowiły aktywności w trzech grupach tematycznych. Warsztaty specjalistyczne łączyła wspólna idea: koncentrowały się one bowiem wokół tematyki poznawania i przekazywania historii poprzez muzykę, film i obraz. Autorzy wyszli z przekonania, że - o ile bariery językowe często utrudniają dialog międzykulturowy i międzynarodowy - sztuka niweluje geograficzne, społeczne i mentalne bariery. Zwłaszcza w państwach byłego bloku wschodniego, w którym komunizm w dużym stopniu zmonopolizował dyskurs publiczny przez cenzurę i liczne tabuizacje, sztuka pozostawała przestrzenią wolnej myśli i przepływu idei. Czy również we współczesnej sytuacji polityczno-kulturowej, w zjednoczonej Europie i globalizującym się świecie, w którym już nie ma cenzury, sztuka nadal może spełniać podobne role? Odpowiedzi na to pytanie szukaliśmy w warsztatach tematycznych.

Druga część akademii polegała na wspólnych przedsięwzięciach grup i wszystkich uczestników. W jej ramach uczestnicy brali udział w spotkaniach, wycieczkach i innych inicjatywach na rzecz poznawania historii lokalnej Dolnego Śląska (zwiedzanie Świdnicy, synagogi w Dzierżoniowie, wycieczka do Wrocławia), w przedsięwzięciach edukacyjnych (nauka języków, warsztaty o międzykulturowości) czy kulturalnych (wieczory filmowe, uczestnictwo w Festiwalu Bachowskim w Świdnicy).

I Międzynarodowa Akademia Letnia w Krzyżowej była bez wątpienia udanym przedsięwzięciem i pokazała, że łączenie edukacji specjalistycznej z interdyscyplinarnym, „dialogicznym” modelem uczenia się stanowi twórczy i efektywny sposób poszerzania oraz pogłębiania wiedzy. Bogaty, zróżnicowany program Akademii, jak również uczynienie punktem wyjścia faktu, że każdy z prowadzących mógł stworzyć program warsztatu korespondujący z jego obszarem i zainteresowaniami badawczymi niewątpliwie wpłynął na jakość i poziom merytoryczny poszczególnych warsztatów. Program dodatkowy, uwzględniający dziedziny często od siebie różne, układał się jednak w spójną całość, do której kluczem była idea wszechstronnej, otwartej edukacji, przyświecająca zresztą samemu programowi Krzyżowa-Fellows.

Projekt akademii letniej został zrealizowany przez Fundację „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego we współpracy z Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Instytutem Historii Stosowanej we Frankfurcie n. Odry oraz wsparty przez Polsko-Niemiecką Fundację na rzecz Nauki, Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej i Beauftragten der Bundesregierung für Kultur und Medien

W akademii uczestniczyło 30 osób – studentów i doktorantów z Niemiec, Polski, Ukrainy, Rosji, Bułgarii, Mongolii i Słowacji.

Johann Sebastian Bach i jego czasy: Z perspektywy XXI wieku

I. Manuskrypty kluczowe dla naszego rozumienia Bacha

- problemy z badaniem i praktyką przedstawiania Bacha poprzez studia jego manuskryptów
- charakter pisma Johanna Sebastiana Bacha: jego muzyczny zapis i cechy charakterystyczne
- Johann Sebastian, Anna Magdalena i naśladowcy Bacha: ciekawe zjawisko ich charakterów pisma oraz ich badanie
- rozwój muzycznego zapisu Bacha i datowanie jego autografów
- proces kompozycyjny Bacha widoczny w jego manuskryptach
- osobowość Bacha na podstawie jego listów

II. J.S. Bach i mu współcześni: metody improwizacji, nauczanie i uczenie się

- "L'A.B.C. Musical" Gottfrieda Kirchhoffa i jego związek z Bachem: ostatnie odkrycie w Petersburgu.
- Idea „wszystkich klawiszy” i jej realizacja w czasach J.S. Bacha: ujawnienie historii „Dobrze temperowanego kalwinisty”
- Teoria i praktyka fug Bacha: w kierunku autentycznej realizacji

- Improwizacja klawiatury wg metody J.S. Bacha

Nasze warsztaty poświęcone były tematowi "Bacha i jego czasów". Próbaliśmy na to zagadnienie spojrzeć z perspektywy początku XXI wieku: co wiemy, o tamtym okresie, jak komponowano i zapisywano muzykę; jak myśleli autorzy i jak nauczali; jak obecnie możemy zrozumieć te problemy poprzez analizę oryginalnych manuskryptów, dokumentów i traktatów z owego okresu. To z pewnością nie są jakieś stare, nieaktualne pytania. Przeciwnie, spotykają się one w wielu miejscach z zagadnieniami naszego życia, historii i kultury, zaś liczne dziś konferencje, festiwale i koncerty barokowej muzyki odbywające się na całym świecie udowadniają rosnące znaczenie tej kultury dla współczesnych.

1.1. Podczas naszych warsztatów analizowaliśmy manuskrypty jako klucz do zrozumienia prac największego niemieckiego kompozytora – Johanna Sebastiana Bacha (1685-1750). Rozważaliśmy problem badań nad Bachem i praktyki przedstawiania jego prac poprzez analizowanie autografów kompozytora, a także manuskryptów jego uczniów i kopistów. Ciekawe zjawisko bliskości charakteru pisma Bacha i jego kopistów było punktem naszej szczególnej uwagi. Byliśmy w stanie znaleźć wiele cech wspólnych w

muzycznym zapisie Johanna Sebastiana Bacha i jego żony Anny Magdaleny na podstawie próbek wielu manuskryptów w reprodukcjach ich faksymili. Porównując manuskrypty, odkryliśmy ich cechy charakterystyczne i zaczęliśmy rozumieć charakter pisma Bacha o wiele lepiej. Dalsza analiza zapisu muzycznego wielu kopistów Bacha ukazała jeszcze większe podobieństwo charakteru pisma kompozytora z tymi należącymi do jego uczniów i kopistów, takich jak Christian Gottlob Meißner, Bernhard Christian Kayser i inni. Najwidoczniej wpływ osobowości wielkiego kompozytora na członków jego otoczenia był tak wielki, że rzutował na tak uderzające podobieństwo różnych charakterów pisma. Badania tego zjawiska okazały się jednymi z bardziej pomocnych. Wyniki te mogą zostać zastosowane do wielu innych problemów związanych z rozumieniem muzycznych manuskryptów XVIII wieku.

2. Tematem następnych warsztatów był rozwój muzycznego zapisu Bacha. Badaliśmy autografy kompozytora z różnych okresów jego życia i próbowaliśmy znaleźć cechy, które byłyby pomocne w datowaniu jego manuskryptów. Osiągnięcia współczesnych badań nad Bachem i jego pracami takich naukowców, jak Georg von Dadelsen,¹ Yoshitake Kobayashi² i innych stanowiły próbki

¹ G. von Dadelsen, *Bemerkungen zur Handschrift Johann Sebastian Bachs, seiner Familie und seines Kreises*, [w]: *Tübinger Bach-Studien*, Heft 1, Trossingen 1957; G. von Dadelsen, *Beiträge zur Chronologie der Werke Johann Sebastian Bachs*, [w]: *Tübinger Bach-Studien*, Heft 4/5, Trossingen 1958.

² Y. Kobayashi, *Zur Chronologie der Spätwerke Johann Sebastian Bachs: Kompositions- und Aufführungstätigkeit von 1736 bis 1750*, [w]: *Bach-Jahrbuch* 1988, S. 7–72; Y. Kobayashi, *Die Notenschrift Johann Sebastian Bachs: Dokumentation ihrer Entwicklung*, [w]: *Neue Bach-Ausgabe*, Ser. IX, Bd. 2, Leipzig 1989.

do naszych badań. Ważne jest, że zasady takiego badania mogą być wykorzystane w wielu innych zagadnieniach, niekoniecznie związanych z badaniami Bacha, a także mogą być stosowane w innych dziedzinach nauk o muzyce.

3. Kolejne kwestie dotyczyły tematów procedur kompozycyjnych Bacha w jego manuskryptach. Jak wiadomo, przez długi czas uważano, że autografy Bacha nie zawierały żadnych materiałów istotnych dla rozumienia jego procesu komponowania. Jednakże ostatnie badania manuskryptów rzucają nowe światło na ten temat i pokazują, że autografy Bacha mówią o tym procesie nie mniej niż te Beethovena.³ Podczas naszych warsztatów mogliśmy obserwować różne rodzaje manuskryptów Bacha: wierne i poprawione kopie, a także jego zapisy nutowe. Poprzez badanie poprawek w autografach kompozytora, próbowaliśmy zrozumieć istotę takich przekształceń myśli muzycznej i ich kontekstu. Mogliśmy zobaczyć wiele korekt, które ujawniają cechy szczególne procesu kompozycyjnego Bacha, a także napotykaną trudności na przykładzie manuskryptów niektórych przejęć z *Christam ORatorio*, „Coffee-Cantata” a także innych wokalnych i instrumentalnych kawałków. Okazały się to być najbardziej ekscytujące momenty naszych warsztatów.

4. Osobowość Bacha odzwierciedlona w jego listach była tematem naszych kolejnych warsztatów.

Jak wiadomo, dużo czasu zajęło niemieckiej tradycji epistolarnej, aby się rozwinąć, a historia listów stała się częścią historii narodu niemieckiego. Przez wieki ukształtowały się ściśle

³ Zob. R. L. Marshall, *The Compositional Process of J. S. Bach: A Study of the Autograph Scores of the Vocal Works*, Princeton 1972. Vol. 1–2.

reguły pisania listów, a pod koniec XVII wieku – na początku wieku XVIII pozostawały wystarczająco mocno utrwalone w Niemczech. Forma i struktura listów oraz ich styl były ściśle regulowane. Formuły oddziaływania na adresata odnosiły się do jego statusu i pozycji społecznej a także podziały, podpis na końcu listów, data i miejsce – wszystkie te punkty i wiele innych musiały przestrzegać rygorystycznej tradycji tamtego okresu. Nawet rozmieszczenie różnych części listu na kartce papieru musiało korespondować z tymi surowymi regułami. Kultura pisania listów była niezbędną częścią wspólnej kultury ludzi tamtego okresu, ich edukacji i wychowania.⁴

Badanie różnych listów Johanna Sebastiana Bacha pokazywało, że kompozytor przestrzegał tych reguł bardzo starannie. Podczas naszych warsztatów, analizowaliśmy jego prywatne listy jako oficjalne (np. listy Bacha to Georga Erdmanna z 1726 i 1730 roku, do Augusta Beckera z 1714 roku, do Johanna Friedricha Klemma z 1736 roku, a także jego prośby do Rady Leipzig, do Elektora Saxony Friedrich August itd.). Równocześnie analizowaliśmy niemiecki styl charakteru pisma (tzw. Kurrentschiff).

⁴ Zob. Ch. F. Gellert, *Sämmtliche Schriften*, Vierter Theil: Briefe, nebst einer Praktischen Abhandlung von dem guten Geschmacke in Briefen (1751), Neue verbesserte Auflage, Leipzig 1784; J. Ch. Adelung, *Ueber den Deutschen Styl*, Zweyter und dritter Theil, Berlin 1785; G. von Gaal, *Muster-Briefsteller für die verschiedenen gesellschaftlichen Verhältnisse, und Haus-Secretär für das Privatgeschäftsleben und alle jene Fälle...* Güns 1835; G. von Gaal, *Allgemeiner deutscher Muster-Briefsteller und Universal-Haus-Secretär für alle in den verschiedenen gesellschaftlichen Verhältnissen sowie im Geschäfts- und Privatleben vorkommenden Fälle*, Achte Auflage, Wien; Leipzig 1883; G. Steinhausen, *Geschichte des deutschen Briefes: Zur Kulturgeschichte des deutschen Volkes*, Erster heil: Berlin 1889; Zweiter Teil: Berlin 1891 etc.

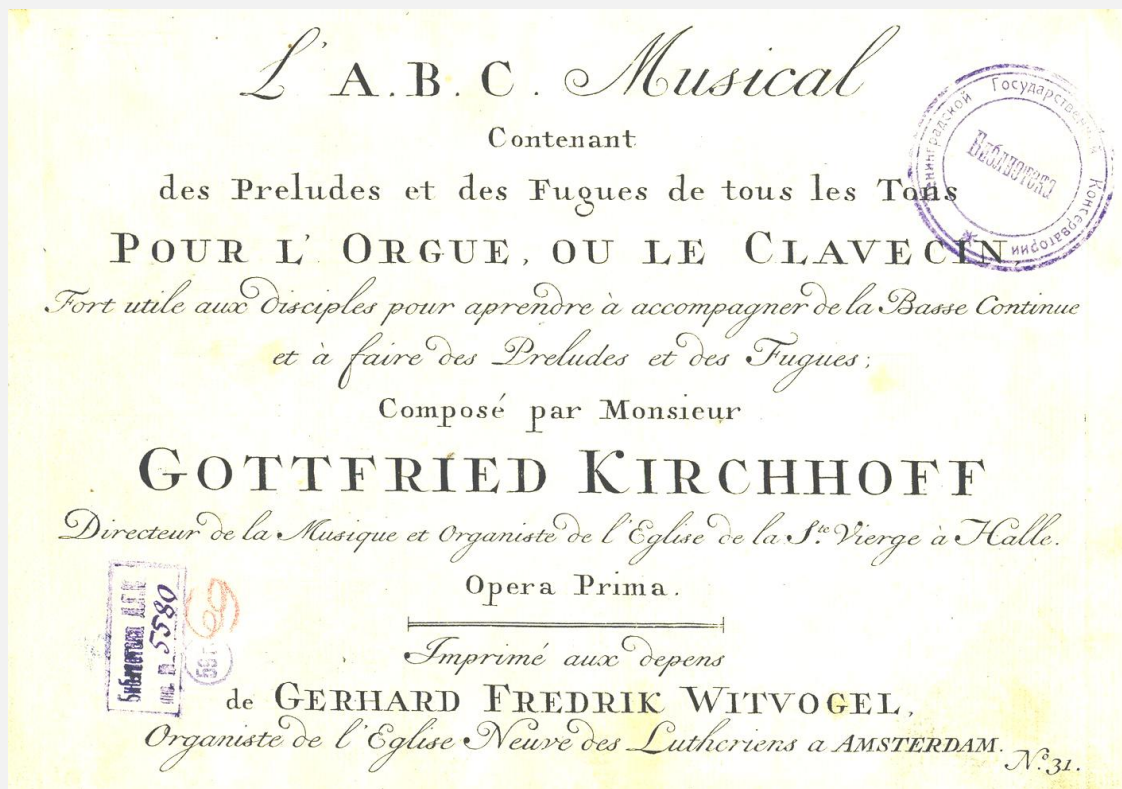
Nauczyliśmy się także rozumieć dokumenty napisane w taki sposób. Mogliśmy zaobserwować cechy szczególne listów J.S. Bacha i ich widoczne odniesienie do znanych tradycji tego czasu. Osobowość wielkiego kompozytora ujawnia się w tych cechach, ponieważ jest widoczna w jego dziełach muzycznych: nieniszczenie tradycyjnych form, ale przestrzeganie ich oraz ich rozwoju aż do szczytu sztuki muzycznej może być rozumiane jako credo jego artystycznego życia.

II. Kolejna część kursu poświęcona była teorii i praktyce muzyki w czasach J.S. Bacha. Głównym celem było tu zaprezentowanie historycznego i kulturowego kontekstu, w jakim żył i tworzył Bach.

W ramach warsztatów poruszono i dyskutowano na następujące tematy:

- "L'A.B.C. Musical" Gottfrieda Kirnhoffa: nieoczekiwane odkrycie w Petersburgu;
- Musical A.B.C. ery baroku;
- Pojęcie "Wszystkich klawiszy" w czasach J. S. Bacha i sposoby jego realizacji
- Teoria i praktyka nauczania i realizacji cyfrowanego basu.

1. L'A.B.C. Musical (1734) Gottfrieda Kirnhoffa (1685-1746) jest kolekcją utworów klawiaturowych sławnego niemieckiego organisty i kompozytora z Halle, kolegi z czasów studenckich G.F. Haendla i dobry znajomy J.S. Bacha. Ta kolekcja była uznawana za nieodwracalnie utraconą przez sto lat. Jedyna kopia L'A.B.C. Musical, której istnienie jest obecnie znane przechowywana jest w bibliotece Petersburskiego Państwowego Konserwatorium, gdzie została umieszczona w 1870 jako prezent uznanego muzycznego entuzjasty i namiętnego bibliofila Michaiła Pawłowicza Azanczewskiego (1839-

Rys. 1 G. Kirchhoff. L'A.B.C. Musical (c. 1734). Strona tytułowa oryginalnego wydania

1881). Ta zagubiona kompozycja została odkryta na nowo przez profesora Anatolija Pawłowicza Milka, który zwrócił uwagę na niepowtarzalność zachowanej kopii w marcu 2002.

Na stronie tytułowej edycji napisane jest: Nawet krótkie spojrzenie na tytuł wystarcza, żeby natychmiast zrozumieć, że ta praca dotyczy pytań kluczowych dla epoki baroku, takich jak ekspansja kręgu klawiszy i metod studiowania oraz komponowania w cyfrowanym basie – nie wspominając koncepcji kolekcji "wszystkich klawiszy", wywołującej zainteresowanie głównie w związku z „Dobrze temperowanym klawesynem” J.S. Bach'a.

Podczas tego wykładu studentom powiedziano o istocie L'A.B.C. Musical dla ich badań nad kulturą muzyczną baroku, a także o losie kompozycji i podróznicy historii z Europy do Petersburga zachowanej kopii.

2. Jak wiadomo, wczesne manuskrypty są dziś niesamowitą rzadkością. W każdym razie, na podręczniki było zawsze duże zapotrzebowanie i nie były długo aktualne. Tym samym, wczesne podręczniki są dziś najbardziej niezawodnym źródłem informacji dotyczącej sposobu edukacji wiele lat temu. Podczas warsztatu studenci mieli okazję zapoznać się z treścią takich unikalnych prac jak F. E. Niedt's *Musicalisches ABC zum Nutzen der Lehr- und Lernenden* (1708), G. Kirchhoff's *L'A.B.C. Musical* (c. 1734), J. N. Torner's *A.B.C. per tertiam Minorem* (1735), and J. C. Simon's *Musicalisches A.B.C. in kleinen und leichten Fugetten* (1749, 1751).

Historyczne i teoretyczne informacje zostały dodane poprzez praktyczne zadania, a mianowicie:

- rozwiązania rebusu zakodowanego w stronie tytułowej Niedt's *Musicalisches ABC* (Rys. 2)

- znalezienia różnicy pomiędzy dwoma oryginalnymi edycjami Musicalisches A.B.C.;

Simona

- przeanalizowania harmonii u Fughetta F z Musicalisches A.B.C. Simona i wskazanie na nie poprzez sygnatury basu cyfrowanego

- porównania L'A.B.C. Musical Kirchhoffa z muzikalem Musicalisches A.B.C. Simon'a

- znalezienie podobieństw pomiędzy Fugue w C major z L'A.B.C. Musical Kirchhoffa i F major Fughetta z Musicalisches A.B.C, Simona

Rys. 2. F. E. Niedt. Musicalisches ABC zum Nutzen der Lehr- und Lernenden (1708)

3. Koncepcja "wszystkich klawiszy" była dosłownie w powietrzu w czasach baroku. „Dobrze temperowany klawesyn” J.S. Bacha jest najbardziej znanym przykładem jego realizacji. Jednakże eksperymenty mające na

celu pokrycie i użycie jak największej liczby dźwięków w jednej pracy rozpoczęły się już dużo wcześniej przed Bachem i były kontynuowane po nim. Jak pokazano zachowane wielotonowe kompozycje mają wiele wariantów: różnią się liczbą klawiszy, w

sposobie ich organizacji i w formie ich prezentowania. Takimi mało znanymi kompozycjami są: Kurtze Preambula vor Incipienten duch alle Claves (ok. 1670) W. Fabriciusa, Sonderbare Invention

(1702) i Der Accurate Organist im General-Bass (1704) J. Ph. Treibera, Labyrinthus Musicus (1722) F. Suppiga, Venti quattro Polonnesi per tutti tuoni (1764) J. G. Zieglera, Das Wohltemperierte Clavier (ok. 1740-tych) B. Ch. Webera itd. Posłużyły one jako materiał do warsztatu.

4. Według Alfreda Manna bas cyfrowany jest kunsztem barokowego muzyka. Hugo Riemann zaproponował, żeby nazywać epokę baroku „epoką basu cyfrowanego”. Niewątpliwie, bas cyfrowany był uniwersalną doktryną w czasach baroku i podstawą dla teorii oraz praktyki muzyki. Podczas warsztatów studentom zaproponowano przeanalizowanie ćwiczeń z basem cyfrowanym z różnych rozpraw naukowych i podręczników (w tym z podręczników J.S. Bacha i G.F. Haendla) oraz żeby znaleźć podobieństwa między nimi. Przy użyciu zachowanych dokumentów i dowodów, została zrekonstruowana metoda nauczania cyfrowanego basu J.S. Bacha. Jak się okazało, najbardziej specyficzną cechą jego metody były

ćwiczenia zapisywane na papierze oraz czysty czteroczęściowy zapis. Koncentrując się na autentycznych próbkach realizacji, studenci próbowali ukazać tradycję basu cyfrowanego, charakterystyczną dla środkowych i południowych regionów Niemiec. Podsumowując, porównywali ich wyniki z tym, co przedstawiają współcześni badacze.

* * *

Wszyscy uczestnicy warsztatów „J.S. Bach i jego czasy” są bardzo wdzięczni organizatorom Letniej Akademii, Fundacji Krzyżowa oraz Fundacji im. Roberta Boscha Bosch za wspaniałą możliwość wzięcia udziału w Akademii. Spędziliśmy tu bardzo ważny i pamiętny czas.

Sylwia Siedlecka

Zakazane filmy – zakazane tematy. Kino środkowoeuropejskie 1945-1989

Warsztatem, który przygotowałam na Akademię Letnią był projekt filmowy „Zakazane filmy – zakazane tematy”, dotyczący kinematografii Europy Środkowej (Polska, NRD, Czechy, Węgry, Słowacja) w okresie 1945-1989. Moim zamiarem było wprowadzenie w teorię cenzury, a następnie analiza konkretnych przykładów realizacji działalności cenzorskiej bądź też, z drugiej strony, mechanizmów walki/obrony przed cenzurą. Stąd też w programie, poza kinem środkowoeuropejskim, znalazł się kontrowersyjny film amerykański „Freaks” w reż. Toda Browninga (1932), którego tematyka dobrze wpisująca się w dyskusję na temat mechanizmów cenzury i tabu społeczno-obyczajowego w państwie, które nie wpisuje się w określenie „totalitarne”. Baza źródłowa stanowiła punkt wyjścia dla dyskusji o kulturowym, społecznym i politycznym tabu oraz jego mechanizmach, przyczynach i konsekwencjach. Selekcja filmów dokonana została za pomocą klucza narodowego – każde ze spotkań poświęcone było innemu kontekstowi (niemiecki, polski, czeski, słowacki, węgierski). Umożliwiło to zarysowanie szerokiego tła społeczno-politycznego dla omawianych tematów oraz, w dalszych etapach trwania Akademii, stworzenie perspektywy komparatystycznej. Jedną z podstawowych form pracy na zajęciach była dyskusja na temat obejrzanych filmów, poprzedzona

wykładem moim bądź zaproszonego gościa. W dniu węgierskim gościem był Daniel Siedlecki, hungarysta, którego wykład dotyczył okresu węgierskiego komunizmu oraz mechanizmów istnienia cenzury na Węgrzech po 1956 roku.

Niekiedy wprowadzenie przygotowywali sami uczestnicy. Aurica Bloom z Niemiec opowiadała podczas dnia niemieckiego o politycznych restrykcjach wobec kultury w byłej NRD (w kontekście prezentacji filmu „Życie na podsłuchu”, 2006). Wymiana zdań między uczestnikami była zawsze bardzo żywa i przynosiła ciekawe wnioski i spostrzeżenia. Wynikało to, prawdopodobnie, z jednej strony z profilu międzynarodowego

uczestników w grupie (osoby z różnych krajów, jak Polska, Niemcy, Białoruś, Ukraina, Bułgaria, Mongolia; odmienna perspektywa badawcza i kulturowa), jak i odmiennością narzędzi stosowanych przez uczestników: jedni posiadali spojrzenie ukierunkowane społecznie, inni historycznie, inni zaś zwracali uwagę na estetyczne i formalne konteksty i związane z nimi znaczenia prezentowanych obrazów. Najczęściej uczestnikami byli studenci, posiadający historyczny dystans wobec omawianych problemów, z racji tego, że doświadczenie komunizmu było im biograficznie czymś obcym. Wspólne, często bardzo żywe dyskusje, spory wokół problemu tabu i filmowych interpretacji problemów wypartych społecznie czy kulturowo okazały się niezwykle stymulujące. Pomogły bowiem pokazać różnorodność oraz wielość możliwych odczytań danego problemu, zwłaszcza, jeśli pojawiał się

on w formie metafory, niebezpośrednio. Tak było na przykład z najbardziej kontrowersyjnym, dla samych uczestników, słynnym czeskim filmem „Palacz zwłok” (1968, reż. Juraj Herz), którego pokazywanie zostało wstrzymane na 20 lat w komunistycznej Czechosłowacji. Dla jednych film był horrorem i niezrozumiałym „czarnym” kinem o seryjnym mordercy, dla innych niezwykle przenikliwą parabolą faszyzmu, dla jeszcze innych satyrą na czeskie mieszczaństwo w okresie międzywojnia. Sposoby odczytania filmów i dyskusje o nich stały się zatem, zupełnie przy okazji, także rodzajem konfrontacji wrażliwości odbiorców, uczestników warsztatu, nakreślając ich interpretacyjne poszukiwania oraz mapy czytania przez nich tekstu jako dzieła artystycznego.

Konfrontacja tych różnych sposobów rozumienia i analizy dzieła filmowego dała zaskakująco twórcze efekty.

Głosy uczestników

Elena Alexieva

Doświadczenie z Krzyżowej – praca w toku

„Masz szczęście, że będziesz w Krzyżowej po raz pierwszy” – mówi moja koleżanka Sylwia, siedząc na tylnym siedzeniu taksówki, kiedy wjeżdżamy do małej wsi – Krzyżowej.

Oczywiście ma na myśli pałac, ale tak naprawdę mam nawet więcej szczęścia, ponieważ dla mnie wszystko tutaj będzie miało miejsce po raz pierwszy.

W drodze z Wrocławia miałam wystarczająco czasu, żeby stworzyć sobie pewne wyobrażenia, a potem delikatnie je rozwiewać w bez troskie letnie popołudnie. Jestem wolna, nie muszę nic robić poza korzystaniem z tego, co się wokół mnie znajduje. Krzyżowa nie jest po prostu piękna czy zaskakująca. To jedno z tych miejsc, z którym prawie natychmiast czujesz się związana. Nieważne, ile wiesz czy nie wiesz o Krzyżowej, zawsze jest coś ponadto, i często trudno to wyrazić w słowach. Istnieją światy w świecie, a Krzyżowa jest jednym z nich.

Przyjeżdżając dwa dni przed oficjalnym rozpoczęciem Międzynarodowej Akademii Letniej, miałam wystarczająco czasu, żeby się zaklimatyzować i skorzystać z ciszy, samotności i doświadczać uroku tego miejsca. Drugiego wieczoru, kiedy upał się zmniejszył, ustępując miejsca chłodnemu świeżemu wiatrowi, któremu towarzyszyła prawie jesienna mżawka, przyjeżdża autobus z Wrocławia z uczestnikami Akademii.

Ich twarze są zmęczone długą podróżą: dla niektórych trwała prawie dwa dni. Są jeszcze niepewni, mało się odzywają, w ich oczach widać ciekawość i coś w rodzaju niedowierzania. Uświadomienie sobie końca podróży zawsze zajmuje trochę czasu. Część nadal jest w drodze, umysł nadal podąża za tablicami rozkładów, lotów, pociągów i autobusów, na które trzeba zdążyć. I dopiero kilka godzin później, siedząc w hotelowych pokojach, trochę zawstydzeni, zmieszani i podekscytowani, ci młodzi ludzie stopniowo przestają czuć się jak grupa nieznajomych. W tym samym czasie, mżawka na zewnątrz zmienia w przelotny deszcz, czyniąc ich pierwszą noc w Krzyżowej niespodziewanie błogą i spokojną.

Dziesięć dni Akademii wypełnionych jest emocjami, wydarzeniami i spotkaniami, które czasami wydają się zbyt krótkie, a czasami dłużej się jak miesiąc. Spora grupa uczęszcza na trzy seminaria, a każde ma oddaną publiczność. Trudno nie zauważyć, jak starannie zrównoważono program. Stanowi na Akademii rodzaj bazy, jest jednocześnie elastyczny i solidny. Doświadczenie zdobyte w programie to o wiele więcej niż suma jego części. Akademia uczy przez doświadczenie, przez bycie tam i uczenie się, jak zrozumieć. Dlatego właśnie Krzyżowa jest do tego idealnie przeznaczona. Jest ona nie tyle miejscem pamięci, ile

miejscem, gdzie siły historii spotykają się, a historia sama w sobie nie jest tylko zwykłym przypomnieniem minionych wydarzeń, ale organicznym połączeniem pomiędzy przeszłością, teraźniejszością i przyszłością, codziennie żywą, obecną, barwną i wymagającą.

Wydaje mi się, że bycie najstarszym uczestnikiem w grupie było dla mnie niekorzystne.

Zgadza się - mam niekiedy tendencję do pewnego sceptycyzmu, przede wszystkim w kontekście ludzkiej interakcji. Bardzo szybko też zakładam, że już czegoś doświadczyłam w sytuacjach, w których po prostu czuję, że gdzieś nie pasuję. Ale mogę też spojrzeć na Akademię w Krzyżowej oczami wykładowcy uniwersyteckiego, którym swego czasu byłam, i zaobserwować, jaki wpływ ma ona na młodszych uczestników, biorących udział w programach różnego stopnia. I pamiętam gorzkie rozczarowanie i złość, którą często czułam na uniwersytecie, gdzie wykładałam, na widok młodych mężczyzn i kobiet tak mocno przywiązanych do korzystania z gotowych namiastek prawdy, oferowanych wyłącznie przez konwencjonalny system edukacyjny. Ci ludzie nie byli w stanie wyrazić

żadnej własnej myśli. Pamiętam te głupie wyuczone frazy, jakich używali w rozmowach na tematy, o których nie mieli pojęcia. I pamiętam, że jeszcze bardziej czułam rozczarowanie, gdy dowiedziałam się, że dzieje się tak nie tylko na moim uniwersytecie czy w moim państwie. Przeciwnie, okazało się, że na wielu innych uniwersytetach i w wielu innych państwach system edukacji wygląda podobnie.

W Krzyżowej natomiast miałam wrażenie, że cały projekt Letniej Akademii został stworzony po to, by odwrócić ten proces i sprawić, żeby działał we właściwy sposób. Ponieważ to, czego się uczysz, nie ma być odtwórczym powtarzaniem, lecz tym, co w Tobie zostaje. A to może być tylko produktem Twojego własnego umysłu i percepcji. Wszystko inne, niezastąpione jakby się mogło wydawać, jest mniej lub bardziej łagodnym i zachęcającym otoczeniem, może jakąś wskazówką, a może po prostu daje do myślenia. I to wszystko sprawia właśnie, że doświadczenie Krzyżowej jest interesujące.

Niestety, musiałam wyjechać w połowie Akademii. Było południe i znowu wrócił upał. Moja koleżanka Sylwia pokazywała swoim studentom bardzo dobry węgierski film, który bardzo chciałam zobaczyć do końca. Nie miałam pojęcia, czy jeszcze kiedykolwiek wrócę do Krzyżowej. Lepiej jednak było wyjechać w tym momencie, z jeszcze żywymi wrażeniami, wciąż toczącymi się gdzieś za mną, jak historia, która się zaczęła i w której to, co niedopowiedziane jest nadal czymś więcej niż to, co zostało powiedziane, a koniec jest nadal, bezpiecznie, daleko stąd.

Wizyta w Synagodze w Dzierżoniowie / Reichenbach

Wciąż jeszcze istnieje lokalne połączenie kolejowe pomiędzy Krzyżową a Dzierżoniowem. Czekał na stacji, którą wiele lat temu rozbudowano z okazji wizyty cesarza Wilhelma II. W mieście odwiedziliśmy Synagogę, dziś przystosowywaną do pełnienia funkcji centrum kulturalnego. Wiele dowiedzieliśmy się o przedwojennej historii Żydów w Reichenbach a także o życiu w powojennym Dzierżoniowie.

Kirill Diskin

Akademia Letnia w Krzyżowej. Naprawdę mi się podobało!

Głównym powodem, dla którego wziąłem udział w Akademii był kurs prowadzony przez Tatianę. Zawartość merytoryczna kursu była dla mnie bardzo wartościowa i miałem wyjątkową możliwość uczestniczyć w nim w kolejnych dniach. Chęć zobaczenia Wrocławia i Krzyżowej to kolejne powody, które przywiodły mnie w to miejsce. Tatiana mówiła nam, że są cudowne. Poza tym, chciałem zobaczyć Polskę, gdzie nigdy wcześniej nie byłem, porozmawiać, poduczyć się języków, co bardzo lubię.

Rzeczywistość przerosła moje oczekiwania.

Nie tylko miałem okazję kontaktu z nowymi ludźmi, ale spotkałem też nowych przyjaciół: są błyskotliwi, charyzmatyczni i utalentowani. Mają szerokie horyzonty myślowe, znają języki, uwielbiają śpiewać, choć nie są muzykami (w przeciwieństwie do moich nieumykalnionych przyjaciół z Rosji). Wykazują własną inicjatywę.

Oprócz Wrocławia i Krzyżowej zobaczyłem także inne cudowne miejsca z piękną architekturą i dobrą energią. A muzyczne wrażenia z koncertów – nieocenione. Będąc muzykiem, nigdy nie słyszałem teorii na żywo, a uczestniczenie w prawdziwej katolickiej mszy z kazaniem, śpiewami wiernych i oczywiście muzyką Bacha było dla mnie niezwykłym doświadczeniem (nawet zrobiłem notatki z mszy). Żałuję jedynie, że nie mogłem być na operze Haendla – stracona okazja.

Z pewnością bardzo doceniałem wykłady Tatiany, ale te Maksima też były interesujące.

Zapoznałem się z dramatyczną historią miejsc, które odwiedzaliśmy. W szczególności zachwyciły mnie historie Kreisau-Krzyżowej i kręgu z Krzyżowej. Wykład Jana i zwiedzanie tych miejsc były ekscytujące.

Wasze polskie lekcje – też były interesujące. Nawet nie oczekiwałem, że nauczę się tylu nowych słów w ciągu dwóch lekcji (to trzecie to jeszcze jedna z okazji, którą straciłem – dopiero w drodze do domu zrozumiałem powód mojego przeziębienia – klimatyzacja w autobusie).

Co jeszcze? Zakwaterowanie było w porządku, rozkład zajęć zachęcający, jedzenie smaczne, psy przyjazne. Nawet towarzystwo i piłka do gry w siatkówkę. Jedyne, na co mogę narzekać to pogoda, ale ta nie zależy od ludzi.

Podczas kolejnych akademii proponowałbym ulepszyć jedynie kilka rzeczy. Głównie odnoszą się one do końcowej prezentacji: byłoby lepiej gdyby było więcej wolnego czasu pomiędzy kursem końcowym warsztatu a prezentacją; uważam, że jest to ważne zadanie, którego przygotowanie zajmuje trochę czasu. Druga kwestia dotyczy samej prezentacji: warto byłoby wyznaczyć granice czasowe każdemu wypowiadającemu się (lub grupie wypowiadających się) tak, aby każdy miał równe szanse.

Ostatnia kwestia dotyczy informacji: warto byłoby mieć więcej wiadomości o takich wydarzeniach.

Dla mnie jednak głównym problemem było zdobycie lekarstwa. Byłem niemiłe zaskoczony, że ważny lek sprzedawany jest w Polsce tylko na receptę (mam ubezpieczenie zdrowotne, ale słyszałem już różne historie na temat korzystania z niego, a więc to nie był koniec moich problemów). Oczywiście wina leżała po mojej stronie – powinienem był zabrać własne lekarstwa z domu. W każdym razie, cieszyłem się dobrym zdrowiem prawie do ostatniego dnia Akademii, pogoda znowu się poprawiła, a końcowe wystawy i zamykająca wspólna prezentacja były naprawdę dobre. Mam nadzieję, że Akademia Letnia będzie kontynuowana i chciałbym, żeby jak najwięcej ludzi z całej Europy brało w niej udział.

Matthias Winkler (Niemcy)

O Letniej Akademii dowiedziałem się przez Newsletter-Joe. Jestem szczególnie zainteresowany tematem „granic” jako historyczno-geograficznego zjawiska i spodobał mi się pomysł zbadania konkretnego przypadku (granicy polsko-niemieckiej) przy wykorzystaniu narzędzi artystycznych. Spotkanie ludzi z różnych środowisk akademickich, państw, i w takim inspirującym historycznie miejscu było bardzo interesujące.

„Sąsiedztwo zobowiązuje”. Trójkąt Weimarski i idea sąsiedztwa

MIĘDZYNARODOWA SZKOŁA LETNIA dla studentów i doktorantów

WROCŁAW-KRZYŻOWA-BERLIN, 10-22 lipca 2011

Szkołę Letnią honorowym patronatem objął Wojewoda Dolnośląski,
Aleksander Marek Skorupa

Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego (CSNE UWr) organizuje w dniach 10-22 lipca 2011 roku Międzynarodową Szkołę Letnią TRÓJKĄT WEIMARSKI I IDEA SAŚIEDZTWA, którego motto brzmi: „Sąsiedztwo zobowiązuje”.

Współorganizatorami są Centre interdisciplinaire d'études et de recherches sur l'Allemagne, CIERA (Paryż) i Ludwig-Maximilians-Universität (Monachim).

Uczestnikami Międzynarodowej Szkoły Letniej będą młodzi naukowcy (studenci ostatnich lat, doktoranci) reprezentujący placówki naukowe oraz organizacje partnerskie wspierane przez Niemiecką Centralę Wymiany Akademickiej z Francji i Niemiec oraz innych krajów europejskich, a także ośrodków współpracujących z Wrocławskim CSNE w kraju i za granicą. Do udziału w Szkole Letniej zostali także zaproszeni studenci i doktoranci z Ukrainy z Lwowskiego

Uniwersytetu Państwowego im. Iwana Franki we Lwowie, uczelni partnerskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Program Szkoły Letniej składa się z części wykładowej, odbywającej się we Wrocławiu i części warsztatowej w Krzyżowej. Podczas uroczystego otwarcia Szkoły Letniej odbędzie się debata na temat bilansu Trójkąta Weimarskiego i spojrzeniu na możliwy scenariusz rozwoju w przyszłości.).

Przedstawienie wyników wraz z debatą z ambasadorami Polski i Francji i przedstawicielem MSZ Niemieckiej Republiki Federalnej odbędzie się w Berlinie, (Wissenschaftszentrum Gendarmenmarkt).

Pierwszy etap przewiduje wystąpienia zaproszonych przez CSNE UWr naukowców, mających zapoznać uczestników z najważniejszymi zagadnieniami dotyczącymi kontaktów bilateralnych i trilateralnych – tak instytucjonalnych, jak i pozainstytucjonalnych – krajów

Trójkąta Weimarskiego oraz ideą przyświecającą jego powstaniu.

Wybór tematu Szkoły Letniej – TRÓJKĄT WEIMARSKI I IDEA SAŚIEDZTWA – ma na celu umieszczenie relacji: Francja-Niemcy-Polska w szerszym kontekście stosunków Polski z jej zachodnimi i wschodnimi sąsiadami – ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy – , a także relacji między krajami Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej. Wystąpienia referentów (45 min: referat – 45 min: dyskusja z uczestnikami) mają pozwolić uczestnikom na zorientowanie się w najważniejszych kompleksach problemowych związanych z tematem szkoły letniej.

Dziewięciodniowe warsztaty dla uczestników odbywać się będą w Międzynarodowym Centrum Spotkań Młodzieży w Krzyżowej (Fundacji "Krzyżowa" dla Porozumienia Europejskiego).

Chcemy, aby w czterech międzynarodowych zespołach powstały wspólne projekty, opracowane przez młodych naukowców z wymienionych krajów, podejmujące problematykę poruszoną wcześniej przez ekspertów (Integracja grupy oraz współdziałanie reprezentantów nie tyle różnych krajów, lecz zróżnicowanych optyk w pracy nad wspólnym projektem, jest jednym z naszych celów). W ramach zajęć warsztatowych zaplanowaliśmy m. in. dyskusje wokół książek, filmów, warsztaty teatralne, wspólne wycieczki i pikniki, a także kurs języka polskiego.

Tematy przewodnie:

- Wizja Europy między „Wschodem“ a „Zachodem“
- Rola krajów Trójkąta Weimarskiego: Francji, Niemiec i Polski w Unii Europejskiej (GASP, Europejska Polityka Sąsiedztwa, Partnerstwo Wschodnie, Ukraina w drodze do

UE, Wspólne Strategie dla rejonu Morza Śródziemnego)

- Pojednanie między Niemcami a Francją jako wzór dla Niemiec i Polski / Polski i Ukrainy? – problem – problem (nie)kongruencji modeli
- Europejskie dyskursy o pojednaniu i tożsamości]
- Prowadzenie dialogu między zbliżeniem a dystansem: stosunki między Rosją i Unią Europejską – stosunki między Rosją i Ukrainą – stosunki między Ukrainą i Polską
- Trójkąt Weimarski: projekt polityczny straconych czy wykorzystanych szans?]
- „Rodzinna Europa“ (Czesław Miłosz). Literackie imaginacje przestrzeni i kody kulturowe między Rhein/ Le Rhin – Odera/ Oder/ Odra – Memmel/ Niemen/ Nemunas/ Njoman/ Neman/ Niemec und Dnepr/ Dnjapro/ Dnipro

PROGRAM RAMOWY

WPROWADZENIE WE WROCŁAWIU NIEDZIELA, 10 lipca 2011 MIEJSCE: CSNE im. Willy'ego Brandta ul. Strażnicza 1-3	
	Przyjazd i zakwaterowanie
18.00-20.00	Warming up Powitanie i przedstawienie tematów, referentów i uczestników szkoły letniej; omówienie programu szkoły letniej
PONIEDZIAŁEK, 11 lipca 2011	
9.00-12.00	Zwiedzanie Wrocławia
14.00-16.00 (Miejsce: CSNE im. Willy'ego Brandta)	Wykład i dyskusja Stosunki między Polską, Niemcami i Francją od XVIII wieku do czasów współczesnych Prof. Martin Schulze Wessel (Uniwersytet im. Ludwiga Maximiliana w Monachium)
17.00-18.00 Miejsce: Oratorium Marianum Uniwersytetu Wrocławskiego	Uroczysta inauguracja Szkoły Letniej Prof. Marek Bojarski , Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego Hans Golombek , Dyrektor Referatu 323: Państwa Bałtyckie, Polska, Słowacja, Czechy, DAAD Bernhard Brasack , Konsul Generalny Republiki Federalnych Niemiec we Wrocławiu Aleksander Marek Skorupa , Wojewoda Dolnośląski Dr Rafał Dutkiewicz , Prezydent Miasta Wrocławia Moderacja: Prof. Krzysztof Ruchniewicz , Dyrektor CSNE im Willy'ego Brandta
18.00-20.00	Panel Dyskusyjny Trójkąt Weimarski jako konieczna instytucjonalizacja stosunków trilateralnych w „burzliwych latach 90.” Krótki zarys historii powstania i perspektywy na przyszłość. Prof. Martin Schulze Wessel (Uniwersytet im. Ludwiga Maximiliana w Monachium) Prof. Michael Werner (Centre interdisciplinaire d'études et de recherches sur l'Allemagne - Paryż) Dr Helena Wyligala (Dolnośląska Szkoła Wyższa) Moderacja: Prof. Ireneusz Paweł Karolewski (WBZ)
WTOREK, 12 lipca 2011 MIEJSCE: csne IM. Willy'ego Brandta Ul. Strażnicza 1-3	
9.00-11.00	Wykład i dyskusja Relacje Rosji z Unią Europejską Prof. Erhard Stölting (Katedra Nauk Społecznych i Ekonomii Uniwersytetu w Poczdamie)

11.30-13.00	Wykład i dyskusja Rozszerzenie tandemu? Szanse i granice niemiecko-francusko-polskiego przewodnictwa w Unii Europejskiej Prof. Dr Wolfram Hilz (Instytut Nauk Politycznych i Socjologii przy Uniwersytecie w Bonn)
15.00-17.00	Wykład i dyskusja " Histoire croisée". Teoretyczne podstawy i metody badania Prof. Michael Werner (CIERA, EHESS Paryż)
17.00	Wyjazd do Krzyżowej

WARSZTATY w Krzyżowej	
WTOREK, 12 lipca 2011 MIEJSCE: FUNDACJA „KRZYŻOWA” DLA POROZUMIENIA EUROPEJSKIEGO Krzyżowa 7 58-112 Grodziszczce	
19.00	Zakwaterowanie i kolacja
ŚRODA, 13 lipca 2011	
9.00-13.00	Warsztaty w grupach
15.00 –17.00	Zwiedzanie Ośrodka w Krzyżowej
20.00	Wieczór sportowy
CZWARTEK, 14 lipca 2011	
9.00-13.00	Warsztaty w grupach
15.00-17.00	Wykład i dyskusja dla wszystkich grup warsztatowych Ukraina na drodze do Unii Europejskiej. Szanse i przeszkody. Dr Andrij Portnov (Historyk, Redaktor Naczelny czasopisma „Ukraina Moderna“, Krzyżowa-Fellow des George Bell Instituts)
17.00-18.30	Język polski dla początkujących – kurs językowy dla zainteresowanych
20.00	Film dokumentalny: RABBIT A LA BERLIN [Mauerhase /Originaltitel: Królik po berlińsku] Reżyseria: Bartek Konopka i Piotr Rosolowski (około 50 Min.) Wprowadzenie: Dr Andrzej Dębski (CSNE im Willy’ego Brandta) Następnie dyskusja
PIĄTEK, 15 lipca 2011	

9.00-13.00	<p>Prezentacja projektów badawczych</p> <p>Prowadzenie: Prof. Willfried Spohn (CSNE im. Willy'ego Brandta)</p> <p>1. Michał Matlak: Rola religii i sekularyzacji w europejskich procesach integracyjnych 2. Rafał Ulatowski: Polsko-niemieckie stosunki gospodarcze. Wizja pojednanej europy i narodowe interesy gospodarcze 3. Henrik Nitsche: Wizualizacja dawnych niemieckich terenów wschodnich w ojczyźnie i książkach do lekcji geografii po 1945 roku 4. Aleksandra Lenzinska: L'autobiographie sous contraintes-recherches sur une écriture formelle du "moi" dans les littératures allemande, autrichienne et française après 1945 /Autobiograficzny styl pisanie według formalnych wymogów w Niemczech, Francji i Austrii po 1945 roku</p>
15.00-17.00	<p>Wkład i dyskusja dla wszystkich grup warsztatowych</p> <p>Europejskie modele wielokulturowego społeczeństwa</p> <p>Prof. Willfried Spohn (CSNE im Willy'ego Brandta)</p>
17.00-18.30	Język polski dla początkujących – kurs językowy dla zainteresowanych
20.00	<p>Projekcja filmu i dyskusja</p> <p>Visions of Europe (2004) [25 krótkich filmów z całej Europy] Dyskusja: Wizje wspólnej Europy w filmie i wzajemne postrzeganie pomiędzy „wschodem” i „zachodem” Prowadzenie: Dr Andrzej Dębski (CSNE im. Willy'ego Brandta)</p>
SOBOTA ,16 lipca 2011	
9.00-10.30	<p>Wykład i dyskusja dla wszystkich grup warsztatowych</p> <p>Polska Prezydentura w Radzie Unii Europejskiej</p> <p>Barbara Kocowska (Dolnośląski Urząd Wojewódzki)</p>
11.00-13.00	<p>Praca w grupach roboczych</p> <p>Grupa dokumentacyjna Grupa „policy paper” Grupa dyskusyjna</p>
15.00-17.00	<p>Wykład i dyskusja dla wszystkich grup warsztatowych</p> <p>Jak „trudne” sąsiedztwo może się stać „dojrzałym partnerstwem”. Niemcy i Polacy na drodze do pojednania</p> <p>Prof. Krzysztof Ruchniewicz (CSNE im Willy'ego Brandta)</p>
17.00-18.00	Język polski dla początkujących – kurs językowy dla zainteresowanych
20.00	<p>Projekcja filmu i dyskusja</p> <p>"One Day in Europe" (2004/2005), Reż. Hannes Stoehr</p>
NIEDZIELA, 17 lipca 2011	

9.30-12.30	<p>Warsztat teatralny (dla chętnych)</p> <p>Czytanie sceniczne sztuki Andrzeja Stasiuka „Ostmark“ (Tytuł oryginalny: „Ciemny las“ - 2005), któremu towarzyszyć będzie analiza tekstu. Następnie przygotowanie inscenizacji.</p> <p>Prowadzenie warsztatu teatralnego: Dr Mirosława Zielińska, Dr Dariusz Wojtaszyn</p>
14.00-15.30	Wędrówka do Świdnicy
15.30-18.00	Zwiedzanie Kościoła Pokoju św. Trójcy w Świdnicy, następnie zwiedzanie miasta
18.30	Powrót autobusem do Krzyżowej
20.00	Ognisko
PONIEDZIAŁEK, 18 lipca 2011	
9.00-13.00	<p>Prezentacje projektów badawczych</p> <p>Prowadzenie: Prof. Ireneusz Paweł Karolewski (CSNE im Willy'ego Brandta)</p> <p>1. Vasily Fedortsev: Trójkąt Weimarski i niemiecko-polsko-rosyjskie stosunki: nowy format we wschodniej polityce Unii Europejskiej</p> <p>2. Andyi Tyushka: Niemiecko-francuski <i>Innoregime</i> bezpieczeństwa i polityki obrony. Wizje i strategie mające na celu renowację roli przywódczej w GSVP.</p> <p>3. Konstantin Leshchenko: Strategie rosyjskiego sektora energetycznego w UE po Traktacie Lizbońskim i przyjęciu III pakietu energetycznego.</p> <p>4. Odile Bour: Jaką rolę spełniają fundacje związane z działalnością gospodarczą w polsko-niemieckich stosunkach</p>
15.00-17.00	<p>Wykład i dyskusja</p> <p>Rola Trójkąta Weimarskiego we współczesnej Europie</p> <p>Prof. Ireneusz Paweł Karolewski (CSNE im Willy'ego Brandta)</p>
17.00-18.30	Język polski dla początkujących – kurs językowy dla zainteresowanych
20.00	<p>Wykład i dyskusja</p> <p>Wizje Europy Kręgu z Krzyżowej</p> <p>Annemarie Franke, Dyrektor Zarządzający Fundacji „Krzyżowa”</p>
WTOREK, 19 lipca 2011	
9.00-13.00	Warsztaty w grupach
15.00-17.00	<p>Wykład i dyskusja dla wszystkich grup warsztatowych</p> <p>„Dlaczego i do czego „zobowiązuje sąsiedztwo”? Z dziejów środkowoeuropejskiej myśli nonkonformistycznej</p> <p>Prof. Marek Zybura (CSNE im Willy'ego Brandta)</p>

17.00-18.30	Język polski dla początkujących – kurs językowy dla zainteresowanych
20.00-22.00	Projekcja filmu i dyskusja „Grenze und Grenzüberwindung“ La frontière intérieure, Film dokumentalny., 2009, Atelier Limo
ŚRODA, 20 lipca 2011	
9.00-17.00	Przygotowanie prezentacji wyników badań grup warsztatowych Grupa dokumentacyjna Grupa „policy paper” Grupa dyskusyjna
17.00-18.30	Prezentacja wyników badań grup warsztatowych
CZWARTEK, 21 lipca 2011 (GODZ. 15 – 20, MAGNUS-HAUS, BERLIN)	
8.00	Podróż do Berlina
12.30-13.30	Zwiedzanie Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Berlinie
15.00-16.30	Posiedzenie Plenarne <i>Przygotowanie strony technicznej do prezentacji wyników badań grup warsztatowych</i>
17.00-19.00	Dyskusja końcowa
17.00-17.10	Powitanie Dr Dorothea Rüland Sekretarz Generalny DAAD
17.10-19.00	Prezentacja wyników Szkoły Letniej i panel dyskusyjny Przyszłość Trójkąta Weimarskiego. Pytania młodych naukowców do ekspertów europejskich Dr Marek Prawda , Ambasador Polski w Berlinie Maurice Gourdault-Montagne , Ambasador Francji w Berlinie Dr Arndt Freiherr Freytag von Loringhoven , Ministerstwo Spraw Zagranicznych RFN Przedstawiciele grup warsztatowych Prowadzenie: Prof. Krzysztof Ruchniewicz (CSNE im Willy'ego Brandta)
20.00	Powrót do Wrocławia
PIĄTEK, 22 lipca 2011 MIEJSCE: CSNE im Willy'ego Brandta Ul. Strażnicza 1-3	
9.00-12.00	Dyskusja końcowa i ewaluacja szkoły letniej